

5. číslo – 2010

zpravodaj

Časopis pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany

**Ivana Večeřová a Petr Bende podepisovali
zaměstnancům elektrárny dárcovské certifikáty**

Hledejte cestu, jak najít smysl života...

OBSAH:

Titulní strana: Ivana Večeřová a Petr Bende na fotografii Jana Suchardy

- str. 2 ■ **Plníme přání...**
Zaměstnanci EDU obdarovali mladé lidi z náhradních rodin
- str. 3 ■ **Další blok elektrárny bude mít výkon 500 MW**
- str. 4 ■ **Občanská bezpečnostní komise informuje**
- str. 5 ■ **Vedrovice – aneb z kuchyně paní starostky**
- str. 6 ■ **Deset let Jaderné elektrárny Temelín**
■ **Zahraniční zajímavosti**
- str. 7 ■ **Mezinárodní mise OSART na jaderné elektrárně St. Alban ve Francii**
- str. 8-9 ■ **Nacházet smysl života... rozhovor Aleny Hostašové s rodinou Márovou**
- str. 10 ■ **Letní univerzita na JE Dukovany**
■ **Spolupráce Skupiny ČEZ se školami**
- str. 11 ■ **Mikroregion Jevišovicko**
- str. 12 ■ **Kaple sv. Václava ve Studenci s lavicemi z Izraele**
■ **Obnovená kaplička v Okarci**
■ **Zahraniční zajímavosti**
- str. 13 ■ **Václav Peca alias Kagu - rozhovor nejen o žonglování**
- str. 14 ■ **Jinošovské studánky**
■ **Pro volnou chvíli**
Tradiční soutěž pro čtenáře od 17 let
- str. 15 ■ **Nové dětské hřiště v Moravském Krumlově**
■ **Nabídka výrobků a služeb podnikatelů v okolí Jaderné elektrárny Dukovany**
- str. 16 ■ **Soutěžení pro školáky z dílny brněnského vydavatelství KIRA**

ZPRAVODAJ EDU

Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany.
Registrační číslo: MK ČR E 11631.
Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje
PhDr. Jan Sucharda - JAS, Sokolská 368,
675 55 Hrotovice, telefon/fax: 568 860 168
E-mail: jas@jas-hrotovice.com.
Elektronická podoba Zpravodaje EDU
je na adrese: www.cez.cz/cs/energie-a-zivotni-prostredi/jaderna-energetika/jaderna-elektrarna-cez/edu/informacni-centrum.html#zpravodaj
Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA.

PLNÍME PŘÁNÍ...

Ivana Večeřová a Petr Bende podepisovali dárkové certifikáty v EDU

Již počtvrté se zaměstnanci EDU zapojili do předvánočního projektu „Plníme přání“. Letos byly finanční prostředky určeny pro děti v náhradních rodinách. V celé České republice bylo vybráno celkem 29 mladých lidí ve věku přibližně od 14 do 27 let, z nich šest pocházelo z jižní Moravy a Vysočiny. Těmto mladým lidem mohli zaměstnanci pomoci splnit jejich přání, která by jim jejich náhradní rodiče nemohli dopřát. Do projektu se zapojila nejdříve třicítka zaměstnanců, kteří přispěli připsáním částky přímo na účet Nadace ČEZ. Další si v pátek 12. 11. 2010 zakoupili v EDU dárkový certifikát od zpěváka Petra Bendeho a basketbalistky Ivany Večeřové. Možnosti setkat se s populárními osobnostmi, prohlédnout si stříbrnou medaili a dres Ivany Večeřové z MS v basketbalu nebo popovídat si s Petrem Bendem si nenechala ujít řada zaměst-

nanců, z nichž 63 přispělo nemalou částkou na splnění přání dětí z náhradních rodin. Celkem se takto v EDU vybralo 40 000 Kč. Vybraná částka za celou Skupinu ČEZ přesáhla 604 000 korun. Další půl milion uvolnila Nadace ČEZ. Předání šeků v našem regionu v celkové hodnotě 187 000 Kč, kterého se zúčastnilo všech šest mladých lidí, proběhlo ve slavnostní atmosféře na setkání zaměstnanců EDU a jejich životních partnerů v Janáčkově divadle v Brně na Svátcích světla v neděli 14. 11. 2010. Získané peníze využijí Jakub, Darina, Vojtěch, Bedřiška, Barbora a Veronika na studium na hudební škole, jazykové kurzy, nový hudební nástroj, počítač a vlastní bydlení. Za všechny obdarované poděkoval zaměstnancům Skupiny ČEZ Vojtěch z Vysokých Popovic.

Text a foto JAN SUCHARDA

Ředitel elektrárny Tomáš Žák při předávání symbolických šeků obdarovaným mladým lidem z okolí elektrárny v brněnském Janáčkově divadle v neděli 14. listopadu

DALŠÍ BLOK ELEKTRÁRNY BUDE MÍT VÝKON 500 MW

Při pohledu na elektrárnu ze svého bydliště, kdo ji máte na dohled, nebo při projíždění kolem ní, si mnozí možná položíte otázku: Proč nepracují všechny chladicí věže?

Odpověď je poměrně jednoduchá. Může za to chladné počasí nebo je odstavený některý z bloků elektrárny. Chladicí věže blíže k obci Dukovany nejsou všechny v provozu od poloviny měsíce října, kdy začala odstávka s kompletním vyvezením paliva na 4. bloku. V jejím průběhu bylo provedeno několik velkých projektů tak, aby po najetí bloku byl výstupní výkon 500 MW. Je to další krok významného projektu elektrárny v etapě zvyšování výkonu.

Tento blok je již druhý v pořadí, kde proběhly tyto rozsáhlé rekonstrukce. Každá odstávka bloku má však jiné výchozí podmínky, jiné vnitřní vazby. Nejinak tomu bylo i na 4. bloku.

V listopadu možná neušlo pozornosti kolemjdoucích, že přestaly pracovat všechny čtyři východní chladicí věže. K tomuto stavu dochází poměrně zřídka. Na elektrárně probíhala společná odstávka 3. a 4. bloku. Poslední odstávka tohoto typu byla provedena na druhém dvojbloku v roce 2002. Je to velký projekt, který má svůj běh přípravy a realizace. V odstávce se prováděly revize a opravy společného zařízení dvojbloku, které nelze provést ve standardní odstávce nebo mimo ni. Zde šlo především o systémy cirkulační chladicí vody. Zásadní rozsah prací byl prováděn na centrální čerpací stanici a přilehlých potrubních kanálech.

Práce v rozvodných skříních

Práce na ovládacích pultech 4. blokové dozorny

Přeprava rotoru generátoru na strojovně 3. a 4. bloku

Aby mohl být zvýšen výkon 4. bloku, musí být zjednodušeně řečeno v souladu řetězec palivo-turbína-generátor-transformátor. Palivová vsázka proto obsahuje i nový typ jaderného paliva, o němž jsme ve Zpravodaji psali již dříve. Součástí prací při této velké odstávce je pokračování v projektu Obnova systému kontroly a řízení. Na blokové dozorně dochází k záměně v podstatě všech ovládacích klíčů. To představuje renovaci, případně úplnou výměnu, asi 130 rozvodných skříní, odzkoušení zhruba 1 300 ovládacích prvků a prověření 1 700 měřících obvodů.

Do turbínových soustrojí byly namontovány nové vysokotlaké rotory, nezbytné k tomu, aby vyrobily dostatečné množství mechanické energie pro výrobu elektřiny. Dalším článkem výše uvedeného řetězce jsou generátory - při této odstávce byly na bloku oba generátory vyměněny za nové. Náročnost této operace ilustruje jeden příklad za všechny - samotný stator váží 185 tun a k jeho přepravě na strojovně

a usazení na místo musely být používány dva spřažené jeřáby. Posledním článkem řetězce je výměna vývodových transformátorů, což je opět mimořádně náročná operace.

V současné době se odstávka dostala do poslední třetiny. Montážní práce jsou ukončeny a proběhne náběh bloku po odstávce. Ten také není nijak jednoduchý. Bude třeba provést přibližně 200 testů a zkoušek přesně podle připraveného scénáře. Závěrečnou zkouškou náběhu bloku je šestidenní „Komplexní zkouška“. Její ukončení očekáváme v druhé polovině ledna nového roku.

Po najetí 4. bloku do provozu bude mít naše elektrárna místo původně projektovaných 1 760 MW výkon téměř 1 920 MW. V dalších letech budou provedeny rekonstrukce na zbývajících dvou blocích a elektrárna dosáhne výkonu 2 000 MW.

Ing. RUDOLF DOLEŽAL
vedoucí odstávky 4. bloku
Fotografie Jan Sucharda

OBČANSKÁ BEZPEČNOSTNÍ KOMISE INFORMUJE NA BESEDĚ S „VEVERKAMI“

Občanská bezpečnostní komise při JE Dukovany působí již více než deset let a je složená ze zástupců občanů – starostů obcí v 20 km pásmu v okolí EDU, jejich odbornými partnery jsou přímo zástupci elektrárny. OBK tak může elektrárnu posuzovat z pohledu běžných občanů a současně i z pohledu odborníků, všichni prošli přípravou školicího střediska v Brně a měli možnost navštívit již několik zahraničních JE. Své nabyté zkušenosti pak prostřednictvím regionálního tisku, informačních a webových stránek dále předávají laické veřejnosti.

Letošní studijní cesta Občanské bezpečnostní komise vedla na Slovensko a do Maďarska, v programu týdenní poznávací cesty byla návštěva jaderných zařízení elektráren Jaslovské Bohunice, Mochovce a Pakš na Dunaji.

V lokalitě Jaslovské Bohunice pracují v současnosti dva bloky typu VVER 440, které mají po modernizaci výkon na blok 500 MW. Elektrárna A1 byla po obtížích v roce 1979 odstavena, je již delší dobu bez paliva a je postupně rozebírána. V souvislosti se vstupem Slovenské republiky do EU byly trvale odstaveny dva starší bloky elektrárny V1. To bylo důvodem pro založení firmy JAVYS (Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť), jejíž povinností je dokončit likvidaci elektrárny A1 a po získání licence na vyřazení provést to samé s bloky V1. Dalším z jejích úkolů je i příprava nové elektrárny v areálu firmy. Společnost JAVYS provozuje i dobře vybavené středisko pro zpracování nízké a středně aktivních odpadů a mokřý mezisklad použitého paliva pro JE Jaslovské Bohunice i Mochovce.

První a druhý blok elektrárny v Mochovcích jsou také po modernizaci a mají výkon 500 MW. Dlouhou dobu jen málokdo věřil, že rozestavěné bloky 3 a 4 budou někdy dokončeny. A přece, po sedmi letech se našel investor – italská firma ENEL a vše jde podle plánu. Dokonce byl již stanoven termín (30. 12. 2012) připojení bloku do sítě.

Jaderná elektrárna v městě Pakš leží jižně od Budapešti na pravém břehu Dunaje. Vodu této řeky využívá i na chlazení, a proto zde chybějí dominanty chladicích věží. Elektrárna má čtyři bloky VVER 440, jako v Dukovanech, jen o několik málo let starší. Po modernizaci spojené se zvýšením výkonu dodávají všechny bloky do sítě 2000 MW. Podobně jako v Dukovanech počítá vedení elektrárny v Pakši s prodloužením provozu, a také chystají plány na výstavbu dalších bloků. Čím se mohou také v Pakši pochlubit, je výcvikové údržbářské centrum.

Elektrárna zakoupila reaktor a další komponenty primárního okru-

Členové OBK před výcvikovým centrem v Pakši

Při prohlídce Vodního díla Gabčíkovo

hu z polské nerealizované elektrárny. Provozní a údržbový personál tak má jedinečnou příležitost poznat do detailu zařízení, ke kterým je na elektrárně za provozu přístup omezený nebo zcela nemožný. Lze tak bez rizika nacvičit mnohdy velice komplikované pracovní postupy. Cena, kterou elektrárna zaplatila za nákup komponent i výstavbu vlastního objektu, nebyla jistě malá, ale její návratnost formou dokonale vycvičeného personálu je určitě jistá. V poslední den cesty byla součástí programu i návštěva sice nejaderného, ale přesto velice zajímavého objektu. Slovenské elektrárny provozují na přehradě u obce Gabčíkovo průtočnou elektrárnu na Dunaji. Na elektrárně je instalováno 8 vertikálních Kaplanových turbín. Každá má čtyři nastavitelné lopatky, jejichž průměr je více než devět metrů. A protože bylo v té době jedno turbosoustrojí odstaveno a byl demontován rotor generátoru, bylo možné si vše prohlédnout detailně. Velice působivý byl vstup do odvodněné komory turbíny. Ne každý si sáhne na lopatky (či spíše lopaty) tak velké turbíny.

OBK se přesvědčila o tom, že navštívené elektrárny postupují při modernizaci, návazném zvyšování výkonu a prodloužování doby provozu nad dobu projektem stanovenou obdobně jako Dukovany. Je vidět, že elektrárny typu VVER byly projektovány se značnou rezervou výkonu a je na ekonomech, aby zvážili, jaké navýšení výkonu při zachování požadované bezpečnosti se ještě vyplatí.

Ing. BOŘIVOJ ŽUPA

předseda Občanské bezpečnostní komise
Fotografie Stanislav Nováček

VEDROVICE

aneb z kuchyně paní starostky

Obec Vedrovice se nachází v okrese Znojmo a leží asi 7 km jihovýchodně od Moravského Krumlova. V současnosti zde žije přibližně 830 obyvatel.

První písemná zmínka o Vedrovicích se váže k roku 1369. Předpokládá se, že obec patřila nějakému Vydrovi a nazývala se původně Vydrovice. Na staré pečeti Vedrovic je vyobrazena ženská postava - zřejmě Panna Maria (sv. Kunhuta?) - držící v pravé ruce vydru. Ovšem místní nářečí změnilo už tehdy Vydrovice na Vedrovice, které jsou složené z původních dvou obcí Zábrdovic a Vedrovic. Od roku 1990 do letošního roku zde vykonávala funkci starostky paní Mgr. Anna Gigimovová, která po dvaceti letech působení na obecním úřadě již ne kandidovala na starostku, v obecním zastupitelstvu však zůstává nadále, aby mohla své bohaté zkušenosti předat dál.

V obci se nachází několik památek. První z nich je kostelík zasvěcený svatě Kunhutě, připomíná se rokem 1543. Nynější kostelní věž byla vystavěna roku 1848. V kostele jsou varhany se 2 manuály za návodu mistra Leoše Janáčka. Další zajímavostí v obci je větrné kolo, které sloužilo k čerpání vody do vodojemu a místního vodovodu. Větrné kolo z roku 1912 jako jediný kompletní objekt tohoto druhu na jižní Moravě je zapsáno do seznamu kulturních památek.

Tajemným místem nedaleko obce je „Čertova díra“, ke které se váže místní pověst, popsaná v knize Pohádky a pověsti od spisovatele Jarolíma Schálery. Přestože jsou Vedrovice menší obcí, místní obyvatelé mají mnoho příležitostí ke kulturnímu a sportovnímu vyžití. Obec reprezentuje amatérská dechová kapela Vedrovanka, která má i svou vlastní tvorbu. Pro sportovní příznivce nabízejí vyžití tři fotbalová družstva, dvě z nich pro muže a jedno pro žáky. Místní sokolovna poskytuje možnost cvičení tae-bo, na své si přijdou

florbalisté a stolní tenisté. V budově mateřské školy se cvičí jóga. Tenisový klub využívá opravený tenisový kurt. Zaktivizoval se cyklistický klub zvaný Pedál. Děti mají 2 dětská hřiště, buduje se víceúčelové hřiště pro všechny generace. Svě místo v obci mají i místní dobrovolní hasiči, myslivci, zahrádkáři, rybáři, včelaři, tělocvičná jednota Sokol a tělovýchovná jednota. Žhavou novinkou je zřízení Mateřského centra, které využívají maminky s dětmi předškolního věku. V obci se pravidelně pořádají plesy, karnevaly, setkání se seniory, soutěže hasičů, rybářů a oslavy Dne matek a Den dětí, Rozmarýnové hody s ochutnávkou vína a Martinské hody. Nakonec i samotný měsíc prosinec, který právě přichází, nabízí mnoho příležitostí pro společná setkávání občanů.

Místní mateřská a základní škola není jen vzdělávací institucí, ale aktivně se podílí na kulturním životě obce.

Další možností, jak se dozvědět něco o obci Vedrovice a její historii, se od letošního roku nabízí prostřednictvím nově otevřeného muzea s archeologickými nálezy celosvětového významu a informačního centra, které poslouží rozvoji jak obce, tak mikroregionu Moravskokrumlovsko a Místní akční skupině Živé pomezí. Na jaře příštího roku se rozjede odkanalizování obce. Obec vydává pravidelně svůj Zpravodaj a o veškerém dění se můžete dozvědět také na webových stránkách. V roce 2008 byla uzavřena mezi Vedrovicemi a slovenskou obcí Vysoká pri Morave smlouva o partnerské spolupráci.

Je toho ještě mnoho, čím by se bývalá paní starostka mohla pochlubit, co bylo vybudováno obecním úřadem ve prospěch občanů Vedrovic, ale jak už sám název článku napovídá, nahlédneme také do kuchyně paní starostky. A moje poslední dvě otázky pro paní starostku:

Jak budete relaxovat, až opustíte křeslo starostky?

Od relaxace si slibuji radostnou každodennost bez obrovské zátěže starostenské zodpovědnosti, svobodnou a smysluplnou činnost ve prospěch sebe samé, své rodiny a také spoluobčanů, kteří o to budou stát. „Pole neorané“ je venkovský prostor a na jeho „plodnost“ bych ráda ještě měla vliv. Na budoucí dny, měsíce a roky se těším. A přeji všem, kteří prostřednictvím veřejné správy pracují ve prospěch občana, aby se jim dařilo.

A co dobrého si s vámi dnes uvaříme?

Ráda vařím. Hlavně klasiku. A protože ráda pátrám v historii, tolik důležité i pro současnost, dovoluji si nabídnout recept (předvánoční) paní Magdaleny Dobromily Rettigové, kterým jsme se zabývaly na literární ochutnávce.

Dobré preclíčky: Dej na misku tři žejdlíky pěkné mouky, udělej důlek, dej do něj tři lžice hustých kvasnic, žejdlík husté smetany a trochu soli, vypracuj těsto, nech ho trochu kynout, pak do něj pokrájej půl libry dobrého čerstvého másla a dej 4 žloutky, opět těsto dobře vypracuj a dělej malé preclíčky, klad' je na máslem pomazaný plech a nech je péct: pak je pomaž rozkloktaným bílkem, posyp hodně tlučeným, s vanilí mícháním cukrem a drobně krájenými mandlemi, nech je v teplé troubě osušit, pak cukrem posyp, dej na tabuli.

ALENA HOSTAŠOVÁ

Fotografie archiv OÚ Vedrovice

Kostel sv. Kunhuty

Hrob z doby neolitu

Větrné kolo

ZE SVĚTA JADERNÉ ENERGETIKY

Japonsko-Kazachstán

Japonské společnosti Japan Atomic Power Company (JAPCO), Toshiba Corporation a Marubeni Corporation se dohodly s Kazachstánem o poskytnutí svého know-how a vypracování nákladové studie na výstavbu první jaderné elektrárny v zemi. Tyto tři japonské společnosti zvažují svou účast na výstavbě, provozu a financování jaderné elektrárny v Kazachstánu. JAPCO připraví rozvahu nákladů na výstavbu JE, návrhy příslušné jaderné legislativy a harmonogram založení organizace provozovatele. Toshiba se bude zabývat návrhem konceptu jaderných bloků a Marubeni dostalo za úkol připravit studii proveditelnosti a schéma financování. Od roku 2009 se stal Kazachstán největším světovým dodavatelem uranu (více než 14 000 t U/rok), ale dosud nemá žádnou vlastní komerčně provozovanou jadernou elektrárnu.

(NucNet, 29 Sep 2010)

Čína

Dne 20. září 2010 uvedla Čína do provozu nový jaderný blok Lingao-3 v jižní provincii Guangdong. Státní společnost CGNPC postavila tento blok typu CPR-1000 (PWR, 1000 MW), vlastní čínský projekt na bázi francouzského projektu PWR 938 MW, jehož dva bloky jsou provozovány v lokalitě jako „Lingao Phase-I“. Další blok Lingao-4 druhé etapy je ve výstavbě a bude se spouštět v roce 2011. Na čínském projektu se podílejí převážně domácí firmy. V současné době je v Číně v komerčním provozu 12 jaderných bloků a 1 je ve fázi spouštění (Qinshan 2-3). Současně je rozestavěno dalších 23 nových bloků.

(NucNet, 28 Sep 2010)

USA, Japonsko a Francie

Tyto tři země podepsaly novou dohodu na rozšíření jejich spolupráce při vývoji rychlých množivých reaktorů (fast breeder). Dohoda byla uzavřena dne 6. října 2010 mezi japonskou Atomic Energy Agency, francouzskou Commissariat l'Energie Atomique a americkým úřadem pro energetiku DOE. Nová dohoda předpokládá větší zapojení soukromého sektoru do vývoje FBR a zvýšení efektivity nákladů na vědu a výzkum. Toto zahrnuje i sdílení testovacích zařízení všech tří zemí.

(NucNet, 12 Oct 2010)

JADERNÁ ELEKTRÁRNA TEMELÍN JE V PROVOZU DESET LET

Ve středu 11. října 2000 byl nastartován reaktor prvního bloku Jaderné elektrárny Temelín, 21. prosince 2000 pak vyrobil 1. blok první elektřinu.

Narozeniny elektrárny si Temelínští připomenuli slavnostním setkáním. Třicítka hostů přijela již ráno 13. října do elektrárny a prohlédla si současný provoz bloků. Odpoledne se na tematickou konferenci na Hluboké sjelo dalších 100 pozvaných hostů. Nechyběli stavebníci, spouštěči ani současní provozovatelé. Ti všichni zavzpomínali na období výstavby Jaderné elektrárny Temelín a její spouštění. Projevy Dany Drábové, Miroslava Grégra, Františka Hezouckého, Jiřího Tyce, jihočeského tatky, a ředitele Miloše Štěpanovského byly autentické a nabitě emocemi, stejně jako doba před deseti lety. V tom bylo setkání unikátní a velmi se povedlo. Nechyběl ani narozeninový dort a křest obrazové knihy „Jaderná elektrárna Temelín, 2000-2010: deset let čisté energie“, kterou elektrárna k výročí vydala. Mezi gratulanty nechyběli Daniel Beneš, výkonný ředitel ČEZ, Vladimír Hlavinka, ředitel Divize výroba ČEZ, a. s., a ředitel JE Dukovany Tomáš Žák. Více než stovku hostů pozdravil i hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola a Tomáš Jirsa, senátor a starosta Hluboké.

Vlastní historie elektrárny se začala psát před 29 lety. V roce 1981 bylo rozhodnuto využít lokality Temelín pro stavbu čtyř bloků VVER 1000, investiční záměr se ale datuje již od února 1979.

Stavební povolení bylo vydáno v listopadu 1986 a již v únoru 1987 byla zahájena výstavba provozních objektů. V říjnu 1988 byla dokončena první ze čtyř chladicích věží, které se s výškou 155 metrů staly

symbolem Temelína. V lednu 1990 byla vládou pozastavena výstavba 3. a 4. bloku a o dva měsíce později bylo potvrzeno dokončení 1. a 2. bloku. Vláda ČR se k tomu rozhodnutí znovu vrátila v květnu 1999, kdy potvrdila dokončení a spuštění dvou bloků. Reaktor 1. bloku byl spuštěn v říjnu 2000, reaktor 2. bloku byl nastartován 31. května 2002 a první elektřinu vyrobil 29. prosince 2002.

Temelínská elektrárna je vybavena dvěma reaktory VVER 1000, které představují 3. generaci tlakovodních reaktorů, vyvinutých v bývalém Sovětském svazu. Turbína spolu s generátorem tvoří turbosoustroj o elektrickém výkonu 1000 MW.

V květnu 1993 byl podepsán kontrakt na dodávku paliva a systému kontroly a řízení s americkou společností Westinghouse. Vznikla tak kombinace původního ruského robustního řešení bloku s bezpečnostním systémem, který svými parametry převyšoval většinu západních bezpečnostních koncepcí. To potvrdil předseda americké Komise pro dozor nad využíváním jaderné energie I. Selin, který po návštěvě Temelína v roce 1993 řekl: „Kombinace ruských, českých a amerických technologií vytváří jedinečnou příležitost ke zvýšení bezpečnosti jaderných elektráren ve východní Evropě.“

Společnost ČEZ podala 11. července 2008 na Ministerstvo životního prostředí ČR žádost o provedení EIA, tj. komplexního posouzení vlivů stavby JE Temelín na životní prostředí. Od srpna 2009 probíhá příprava k výběru dodavatele pro další dva temelínské bloky. Historie Jaderné elektrárny Temelín tak začíná psát nové kapitoly.

Ing. PETR SPILKA, VÁCLAV BROM

Foto archiv ČEZ

MEZINÁRODNÍ MISE OSART NA JADERNÉ ELEKTRÁRNĚ ST. ALBAN VE FRANCII

Co to je OSART?

Tato anglická zkratka znamená Operational Safety Review Team a je synonymem pro mezinárodní kontrolní mise bezpečného provozu jaderných elektráren, které organizuje MAAE (atomová agentura ve Vídni). Těmto mezinárodním kontrolám jsou postupně podrobeny všechny jaderné elektrárny na světě, včetně těch našich v Dukovanech a v Temelíně.

EDU čeká takovou prověrku již v červnu 2011. To je také důvod proč se specialisté z elektrárny účastní podobných misí v zahraničí a sbírají zkušenosti, které pak budou využity při přípravě na OSART v JE Dukovany.

Poslední mise OSART probíhala ve dnech 20. 9. až 6. 10. 2010 ve Francii v JE St. Alban, která patří energetické společnosti EdF a této prověrky se účastnili také dva specialisté z EDU Ing. Igor Petrecký za oblast chemie a Ing. Zbyněk Grunda jako „Observer“ (pozorovatel) v oblasti MOA (Management, organizace a řízení).

Pojďme si trochu přiblížit tuto jadernou elektrárnu a také prověrku OSART z pohledu české veřejnosti.

Energetická společnost EdF je největší energetickou společností v Evropě, která vyrábí (vč. zahraničí) asi 618,5 TWh elektřiny za rok (tj. 10x více než vyrábí společnost ČEZ v ČR), proud dodává celkem 37,9 mil. zákazníků a zaměstnává 169 000 zaměstnanců. Ve Francii provozuje 58 jaderných bloků ve 24 lokalitách. JE St. Alban je umístěna v jihovýchodní Francii na břehu řeky Rhóny a jsou zde dva reaktorové bloky, každý s výkonem 1300 MW. Elektrárna byla uvedena do provozu stejně jako 1. blok JE Dukovany,

Jaderná elektrárna St. Alban

tj. v roce 1985. Tedy stárí je 25 let a lze očekávat podobné problémy, plány i řešení podobných situací.

První, co mne zde překvapilo, bylo to, že na elektrárně pracuje relativně velké procento žen (asi 17 %), a to i ve vysokých manažerských funkcích. Elektrárna zaměstnává 676 vlastních zaměstnanců a okolo 140 stálých zaměstnanců dodavatelských organizací. Při odstávkách je to dalších asi 1500 zaměstnanců dodavatelů. JE St. Alban je velmi dobře integrovaná do místního veřejného života, což se projevuje spoluúčastí a podporou mnoha aktivit, včetně sportovních, kulturních a společenských i investicemi do rozvoje přílehlých regionů.

V průběhu mise jsme zde zažili pro Francii tak typickou stávku, kdy odbory stávkovaly za splnění svých požadavků (proti odchodu do důchodu až v 62 letech). Po období několika hodin jsme ani my nebyli vpuštěni do jaderné elektrárny. Lidé zde si právo na stávku hýčkají jako nejvyšší vymoženost danou zákonem, již od dob Velké francouzské

revoluce a berou to nesmírně vážně.

Pojďme se ale vrátit zpět do JE St. Alban. Musím říct, že elektrárna není na takové úrovni jako je EDU, co se týká pořádku a péče o zařízení. V Dukovanech jsme se objektivně dostali dál a je to vidět i na ukazatelích bezpečnosti. Nicméně, a to mne velmi mile překvapilo, že Francouzi jsou v tomto ohledu naprosto otevření a vždy připraveni mluvit o svých problémech a nedostacích a jejich řešení. Jsou si toho vědomi, ale všechno zde má svůj čas. Na můj vkus příliš nespíchají – ale to je asi dáno odlišnou kulturou. Na druhé straně je taková mezinárodní mise velmi inspirativní, protože zde vidíte, jak úspěšně řeší stejné problémy jako máme v EDU, např. nábor nových zaměstnanců, jejich školení, modernizaci zařízení, prodlužování životnosti, organizaci a řízení, práce s dodavateli apod. Na misi OSART se elektrárna připravovala asi 1,5 roku a věnovala tomu nemalé finanční i lidské zdroje.

Celkový dojem z mise OSART ve Francii je velmi pozitivní. Jednak v tom, že jako čeští specialisté máme Francouzům velmi mnoho co říct, ale také velmi mnoho co se naučit. Zejména v oblasti mezilidských vztahů a účastí vedení při běžných pracovních činnostech. Často si uvědomuji, jak přínosné jsou podobné mezinárodní mise pro všechny zúčastněné i pro veřejnost. Vzhledem k tomu, že po jisté době (asi 3 měsíce) se zpráva z mise OSART zveřejňuje, je možné nezávisle kontrolovat profesionalitu a bezpečnost těchto zařízení i ze strany široké veřejnosti. Věřím, že jsme si ze St. Alban přivezli dostatečné informace a podněty, abychom mohli připravit podobnou prověrku v Dukovanech v polovině příštího roku.

Prověrka v kontrolovaném pásmu

Ing. ZBYNĚK GRUNDA

NEVZDÁVEJTE SE A HLEDEJTE CESTU, JAK NAJÍT SMYSL ŽIVOTA

Děti mívají někdy sny, o kterých si myslíme, že jim je nemůžeme za žádnou cenu splnit. O mnoho těžší je však plnit sny dětem, které jsou odkázány na invalidní vozík a mají velkou touhu cestovat. Přízněme si, případně vám reálně procestovat Nový Zéland nebo třeba džungli s invalidním vozíkem? Manželé Márovi jsou přesvědčeni, že zdravotním handicapem život nekončí. Naplňují cestovatelské sny svého syna Jirky, který trpí svalovou dystrofií, a je od deseti let odkázán na invalidní vozík. Svými cestovatelskými expedicemi chtějí také motivovat ostatní vozičkáře v boji za naplnění vlastních snů. Věř, že dokázat se dá úplně všechno...

Pane Máro, měl jste docela dobře profesně našlápnuto a najednou se vše změnilo, co se odehrálo ve vašem životě?

Upřímně řečeno, vlastně ani nevím, na jednu jsem prostě věděl, že se nechci honit za kariérou a být neustále v práci a bez rodiny. Chtěl jsem být se synem, který mě potřeboval. Rozhodnutí cestovat přišlo až později.

Kolik bylo synovi let, když jste poprvé vyrazili do světa?

Trošku jsme cestovali odjakživa, ale první opravdu velká cesta směřovala na Nový Zéland, když bylo synovi 15 let.

A kdo dělá hlavní přípravu na expedice?

Syn Jirka má velice rád vše, co se týká zeměpisu. Zná všechny státy světa a jejich hlavní města, stejně tak dobře zná i vlajky jednotlivých států. Má velice rád

cestování. Expedici do Japonska připravoval sám. Tři měsíce každý den asi pět hodin denně studoval a připravoval podklady pro naši cestu. Moc se do Japonska těšil.

Kde jste již všude byli a co plánujete na nejbližší období?

Naším cílem je navštívit s invalidním vozíkem všechny světadíly a tento plán postupně naplňujeme. Po Novém Zélandu, přišel Ekvádor a Galapágy, třetí cesta vedla do Japonska a čtvrtá na Island a do Grónska. Naší logikou je na řadě Afrika.

V které zemi jste se cítili nejlépe?

Chtě nechtě musím dát dvě odpovědi. Pro mě je srdeční záležitostí Nový Zéland díky nádherné přírodě a úžas-

ným lidem. Syn je podobně nadšený Japonskem.

Byla některá z navštívených zemí pro vás dobře vybavena, myslím tím po stránce bezbariérovosti. Co jste třeba viděli bezbariérového poprvé v životě? A naopak jakou největší bariéru jste museli překonat?

V Japonsku je bezbariérové snad všechno. Do každého vagonu nás doprovázel pracovník nádraží s přenosnou plošinou a při přestupu s námi šel až k dalšímu vlaku. Mobilním telefonem předal na následující nádraží informaci, ve kterém jsme vagonu, a tam už nás čekal někdo další. Naprosto úžasná vzpomínka. Při pohybu v amazonském pralese jsem naopak velmi často nosil syna na zádech.

Jak vypadá váš běžný den, když jste u nás v republice?

Záleží, v jakém období roku zrovna jsme, náš život je v tomto směru pestrý. Buď připravujeme novou expedici, nebo zpracováváme tu minulou do podoby knihy a dokumentárního filmu nebo jezdíme o našich cestách přednášet do škol, knihoven či zdravotně postiženým. V každém případě nás tento koníček a práce v jednom zaměstnává téměř nepřetržitě. Alespoň nemáme čas naříkat nad nepříznivým osudem.

Jaké jsou reakce lidí v zahraničí na vaše „cestování s handicapem“?

Když jdeme složitým terénem, kde i zdravý člověk funí a odpočívá, tak nás lidé zdraví zdviženým palcem nebo obdivným úsměvem. Velice často se nám také sami nabízejí s pomocí. Místní průvodci

Nový Zéland

se mnohdy diví, kde jsme se tam vzali, protože turistu vozičkáře ještě nikdy neviděli.

Pořádáte po republice spoustu besed, byl jste někdy překvapen nějakou nemilou otázkou a naopak, co vás při besedách příjemně překvapilo?

Vždycky jsem překvapen otázkou: „Kolik to stálo a kde na to berete?“ a ta padá velmi často. Příjemně jsem překvapen každou pochvalou za naši činnost. Je to pro nás velké povzbuzení i motivace pokračovat. Moc si přízně vážíme a nikdy nám nezevšední.

Máte nějaký kuriózní příběh z vašich cest?

Máme velké množství kuriózních situací, protože je vyhledáváme. Bydlíme v domorodých rodinách, o zajímavé situace není nouze. Snad proto se tak líbí naše knihy, filmy i přednášky. Jsou opravdu ze života v exotických zemích. Třeba pojídání syrového mořského ježka v rodině našeho japonského kamaráda byla velká zvláštnost.

Byla někdy nějaká situace při cestování, že vás syn něčím překvapil? Myslím tím, že si třeba něčeho všiml, co jste nepostřehli vy atd.?

To už mě nepřekvapuje, protože taková situace se stává několikrát za den. Syn expedice připravuje, má z nás nejlepší

znalosti o navštívené zemi. Cestování si užívá a vidí často víc než my. Vždycky mě ale překvapí, když ví víc než místní a také to se občas stane.

Samozřejmě, že cestování není levná záležitost, jak získáváte finanční prostředky pro vaše cesty?

Cestování a s invalidním vozíkem to platí dvojnásob je velmi finančně náročné. O naší cestě vždy vydáme knihu a dokumentární film na DVD. Jejich prodejem pak financujeme cestování. Nestojíme s nataženou dlaní. Naši příznivci si kupují knihy a DVD, protože chtějí nám konkrétně v této činnosti pomoci. Navíc získávají kvalitní dárek, který je potěší nebo ho věnují někomu blízkému.

A kde bych mohla vaše knihy a DVD sehnat?

Knihy a DVD prodáváme přímo na besedách a další možnosti, jak získat naše cestopisy, je přes naše internetové stránky www.jirkamara.cz. Na webových stránkách se mohou zájemci o koupi podívat i na krátké ukázky z DVD a najdou tam také další zajímavosti o našem cestování.

Kolik knih a DVD jste již vydali?

Vydali jsme dvě DVD o Novém Zélandu, jedno o Ekvádoru a Galapágách a jedno o Japonsku. Knihy jsme vydali celkem čtyři a pátou jsem právě dopsal a čekám na vydání.

Japonsko

Máte nějaké životní moto?

Věřím, že každý cíl je dosažitelný a stojí za to za něj bojovat.

Jestli jsem to správně pochopila, tím, že trávíte mnohem více času společně, je u vás rodinná pohoda. Bohužel, často právě v rodinách, kde se narodí nebo žije dítě s handicapem, dojde k rozpadu rodiny a obvykle žena zůstane sama s dítětem, jaký je váš názor na tuto situaci?

To je strašně těžká otázka. Pokud vím, tak se rozpadá 50 % manželství a většina z nich z pohledu vaší otázky nemá důvod. Vyrovnat se s handicapem dítěte je pro rodiče neskutečně obtížný úkol. Nedivím se, že se ho často nepodaří zvládnout. Není to lehčí, než překonat třeba nevěru. Když se to ale povede, je to velké vítězství.

Co bylo pro vás za dobu, kdy se svým synem cestujete, největší odměnou?

Syn je nadšený ze života, umí si všechno nádherně užívat, nemá čas myslet na svou nemoc. Jirka má 19 let, ale často mě obejmě a vyjádří své city. Neznám větší odměnu.

Je něco, co byste chtěl vzkázat rodičům, kteří mají dítě s handicapem?

Nikdy se nevzdávejte a hledejte cestu, jak najít smysl života. My jsme ho našli a je to velké vítězství. Nemusíte jezdit do tramtárie jako my, ale musíte mít cíl. My děláme bláznivé věci, jen tak můžeme upozornit, že je možné uskutečnit i ty třeba trochu menší.

Přichází doba Vánoc, co pro vás znamenají tyto svátky a bez čeho si nedovedete Vánoce představit?

Vánoce si užívám jako všichni, ale nejsou pro mě důležitější než kterýkoliv jiný den. Máme Vánoce několikrát do roka, vždycky, když se nám podaří užít si spokojeně i všední den.

ALENA HOSTAŠOVÁ

Fotografie archiv rodiny Márových

Leguáni na Galapágách

NA LETNÍ UNIVERZITĚ SE OPĚT SEŠLI MLADÍ NADŠENCI JADERNÉ ENERGETIKY

Letošní stáž Letní univerzita v Jaderné elektrárně Dukovany, která proběhla v termínu 13. – 24. 9., byla opět zajímavou zkušeností pro 31 studentů technických vysokých škol. Během nabitého programu, který obsahoval odborné přednášky, exkurze v provozech jaderné elektrárny i setkání se zaměstnanci Skupiny ČEZ, si studenti doplnili své teoretické znalosti a viděli fungování jaderného zařízení v praxi.

Výběr účastníků probíhal několik měsíců a nakonec přijeli ti opravdu nejzajímavější. Studenti ocenili především možnost si technická zařízení „osahat“ a byli mile překvapeni vstřícností zaměstnanců elektrárny, kteří jim ochotně představili nejdůležitější technologie.

Stáž ale není jen o samotné jaderné elektrárně. Neméně důležitou roli hrají i nové vzťahy, jež vznikají mezi studenty, kteří přijíždějí z různých vysokých škol a měst z Čech i ze Slovenska. Letos měli i účastníci možnost svým kolegům prezentovat své zajímavé zkušenosti ze zahraničních stáží a exkurzí v jaderných zařízeních.

Závěr Letní univerzity byl letos opravdu slavnostní. Pozvání již tradičně přijala předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová. Zástup významných hostů doplnili také představitelé partnerských vysokých škol Skupiny ČEZ – Vysokého učení technického v Brně, Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava a Slovenské technické univerzity v Bratislavě. Vzácní hosté se sešli s ředitelem Jaderné elektrárny Dukovany Tomášem Žákem, vyslechli si přednášku Dany Drábové a poté se zúčastnili slavnostního vyhlášení studentů, kteří nejlépe uspěli v závěrečném testu.

„Získal jsem nový náhled na jádro a hlavně bezpečnost jaderného průmyslu. Účast na Letní univerzitě je pro mě prestižní záležitostí, která mi dá lepší šanci najít uplatnění ve Skupině ČEZ,“ vyhodnotil jeden z účastníků. Téměř všichni se ale shodli na tom, že jim Letní univerzita pomohla i v pohledu na některé technické profese a stala se tak pro mnohé inspirací pro rozhodování o své budoucí kariéře. Těm

Společné foto studentů s pracovníky EDU a Danou Drábovou

Závěrečné diplomy převzali studenti z rukou Dany Drábové a Tomáše Žáka, ředitele EDU

nejúspěšnějším studentům bylo nabídnuto stipendium s vizí budoucího zaměstnání v jedné z jaderných elektráren Skupiny ČEZ.

Mgr. LINDA ŠTRAUBOVÁ
Fotografie Jan Sucharda

UDRŽUJEME DOBROU SPOLUPRÁCI SE ŠKOLAMI

Skupina ČEZ již dlouhodobě spolupracuje s vybranými školami v rámci celé ČR. V tomto roce dosáhla síť našich partnerů počtu 46 středních škol a 13 fakult technických vysokých škol. Smyslem této spolupráce je propojení školní teorie s praktickou zkušeností fungování energetické společnosti. Studenti tak mají možnost účastnit se odborných stáží, exkurzí, besed s odborníky nebo získat stipendium. Nedílnou součástí je i motivovat technicky zdatné studenty pro volbu své budoucí kariéry v energetice. Důležitou roli našeho partnerství hrají nejen programy pro studenty, ale také pro vedení škol a pedagogy. Na sklonku léta pořádáme již tradičně setkání ředitelů a učitelů 13 partnerských škol z regionu JE Dukovany. Každé toto setkání by zároveň mělo být přínosné a inspirativní pro výuku technických předmětů. Minulý rok jsme školám společně s Nadací ČEZ věnovali fy-

zikální pomůcku Gamabeta. A co jsme připravili letos? Pozvání přijal jeden z členů brněnské skupiny ÚdiF (Úžasné divadlo fyziky), která se zasazuje o popularizaci fyziky ve školách a na veřejnosti. S velkým úspěchem k tomu využívají netradiční pokusy a experimenty, kterými dokazují základní i složitější fyzikální zákony.

Zajímavé vystoupení zaujme určitě nejen studenty, ale slavilo úspěch i mezi řediteli a učiteli fyziky, kteří se se zájmem zapojili do „fyzikálního divadla.“

Jeden z řady zajímavých fyzikálních pokusů

Více o síti partnerských škol Skupiny ČEZ najdete na www.kdejinde.cz.

Mgr. LINDA ŠTRAUBOVÁ
Fotografie Jan Sucharda

DOBROVOLNÉ SDRUŽENÍ OBCÍ JEVIŠOVICKA

Dobrovolný svazek obcí Jevišovicka vznikl v březnu 2002. V současné době má osm členských obcí, a to Boskovštejn, Černín, Hluboké Mašůvky, Jiříce u Moravských Budějovic, Jevišovice, Rozkoš, Střelice a Vevčice.

Sdružení bylo zřízeno zejména z důvodu společného postupu při rekonstrukci historické památky a následného zřízení kulturního a sportovního centra pro využití volného času mládeže, obyvatel a návštěvníků regionu, správu společného majetku sdružení, koordinaci investičních akcí, sladování zájmů a činnosti místních samospráv. A co bylo tou nevyužívanou památkou? Na otázku nám odpověděla manažerka sdružení obcí paní Marie Straková. „Touto památkou byla nevyužívaná a chátrající sýpka v areálu Agrodružstva Jevišovice, kterou spravovalo a Dobrovolnému svazku obcí Jevišovicka pronajímalo Moravské zemské muzeum. Dnes je Sýpka i díky své výhodné poloze uprostřed obce při hlavním průtahu Jevišovickými oblíbeným a vyhledávaným místem setkání, můžete si zde zahrát kuželky, bowling nebo navštívit krytý bazén. V budově je i kadeřnictví. Sýpka nabízí také možnost ubytování ve dvou apartmánech.“

Dobrovolný svazek obcí se podílí na propagaci a rozvoji kulturního života v členských obcích. Ve spolupráci se Skupinou ČEZ a dalšími sponzory vydal v prosinci 2009 knihu „Jak kráčel čas naším krajem“. Jedná se o dílo paní Milady Horákové z Třebíče, ve kterém popisuje skutečné události obyčejných lidí malebného a často opomíjeného kraje kolem řeky Jevišovky a Rokytné. Najdete zde příběhy z doby Suchého čerta, majitele jevišovického hradu, z dob husitských válek, příběh o Madlence, spoustu příběhů z mlýnů tohoto kraje, ale i příběhy z doby válečné a z éry socialismu. Dalším společným „produktem“ je cyklotrasa „Krajem dvou

Poutní kostel Navštívení P. Marie v Hlubokých Mašůvkách

Nový sběrný dvůr

Historická Sýpka a kostel sv. Josefa v Jevišovích

řek“, která vznikla opět díky podpoře Skupiny ČEZ v roce 2008 - 2009 a vede překrásnou přírodou Přírodního parku Jevišovka téměř všemi členskými obcemi dobrovolného svazku obcí. Trasa je vedena zejména polními a lesními cestami v několika okruzích, které jsou vhodné i pro rodiny s dětmi.

Zatím posledním společným dílem je Sběrný dvůr odpadů, který byl v letošním roce vybudován a otevřen v Jevišovcích. Slouží občanům všech členských obcí. Zde mohou bezplatně odevzdávat všechny druhy odpadů: velkoobjemové, nebezpečné, elektrozařízení a další. V tomto směru jsou Jevišovice zapojeny i do systémů zpětného odběru elektrozařízení, jako je ASEKOL, ELEKTROWIN EKOLAMP.

Mnoho mikroregionů má také navázáno zahraniční partnerství, proto jsem se zeptala paní Strakové, zda s někým ze zahraničí spolupracují.

„V současné době je v rozběhu společný projekt se slovenskou obcí Buková, který si klade za cíl rozvoj obou lokalit, společné akce a aktivity, propagaci a vzájemnou informovanost o partnerovi. Jedná se o dotační projekt z Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013 s názvem Posílíme a prohloubíme společné vazby. Tato spolupráce navazuje na předchozí společný projekt města Jevišovice s obcí Buková v oblasti kulturních akcí a rozvoje kulturního života v obcích,“ zakončila náš rozhovor paní Straková.

ALENA HOSTAŠOVÁ

Fotografie archiv DSO Jevišovicka

ZE SVĚTA JADERNÉ ENERGETIKY

Rusko a Venezuela

Obě země podepsaly 15. října 2010 v Moskvě dohodu, která povede k výstavbě dvou jaderných bloků VVER-1200 ve Venezuele. Dohodu podepsal ministr zahraničních věcí Venezuely pan Nicolas Maduro a pan Sergei Kiriyenko, GŘ Federální jaderné agentury Rosatom. Jedná se o dodávku „na klíč“ s plnou účastí ruských firem. Dohoda obsahuje také druhou dodávku výzkumného reaktoru na výrobu radioizotopů pro využití v medicíně a v zemědělství. (NucNet, 22 Oct 2010)

Bulharsko

V říjnu, po návštěvě v Mnichově, ministerský předseda bulharské vlády pan Boyko Borisov vyhlásil, že Bulharsko našlo strategického investičního partnera na dostavbu druhé JE v zemi v lokalitě Belene. Jméno firmy zatím nebylo zveřejněno, pouze že je z Bavorska v Německu, ale ze souvislosti vyplývá, že se jedná pravděpodobně o firmu Siemens. Zástupci této firmy mají tento týden přijet na lokalitu Belene a prozkoumat příležitosti k účasti na tomto projektu. Stavba JE Belene (na Dunaji) byla zahájena již v 80. letech minulého století, ale v roce 1989 byla stavba zastavena. V roce 2008 byl projekt znovu otevřen a byla uzavřena dohoda s ruským Atomstroyexportem na výstavbu dvou bloků VVER 1000 za cenu 3,997 miliard EUR. Bulharská energetika NEK měla vlastnit podíl 51 % a německá RWE za podíl 49 % měla investovat asi 2 miliardy EUR. V roce 2009 však RWE od projektu ustoupila a od té doby se hledal strategický (evropský) investor. V polovině října předsedkyně Parlamentu paní Tsacheva prohlásila, že Bulharsko je velmi blízko k uzavření dohody. (novinite.com, Sofia News Agency, 25. 10. 2010)

ZBYNĚK GRUNDA

KAPLE SV. VÁCLAVA VE STUDENCI S LAVICEMI Z IZRAELE

Jedním z mnoha projektů podpory měst a obcí v okolí Jaderné elektrárny Dukovany byl také projekt opravy a vybavení kaple sv. Václava ve Studenci. V polovině října byla kaple v kompletním stavu slavnostně předána do užívání občanům obce Studenec.

Starosta obce Josef Zahradníček seznámil přítomné s historií budovy. Ta sahá až do roku 1832, kdy budova sloužila jako škola se zvonici, ve vedlejší domě bydlel pan učitel. Jako škola sloužil celý objekt rovných 100 let až do otevření nové školy v roce 1933. Od té doby byl vlastníkem Farní úřad Koněšín, v roce 1936 byla provedena přestavba na spolkový dům - Orlovnu. V době totality (1954 – 1986) sloužil objekt jako prodejna smíšeného zboží Jednoty Moravské Budějovice. Rok poté přešla budova do vlastnictví obce, po roce 1989 byl objekt užíván jako „Katolický dům“ Farním úřadem Koněšín a KDU-ČSL Studenec. V únoru 2005 darovala obec Studenec nemovitost Římskokatolické farnosti Koněšín. Byla započata rekonstrukce původní budovy, kterou prováděla stavební firma Jana Šibůrka z Koněšína. Na bourání původního objektu se významným způsobem podíleli také dobrovolní brigádníci z řad občanů Studence. 2. října 2005 při mši sv. požehnal novou kapli sv. Václava generální vikář brněnské diecéze mons. Jiří Mikulášek společně s administrátorem farnosti otcem Petrem Holým.

Kaple sv. Václava ve Studenci

„Kapli bylo třeba ještě vybavit lavicemi, pořídit a zasadit věžní hodiny s elektrickým ovládáním zvonu, také jsme chtěli kapli nasvítit,“ líčí průběh závěrečné etapy administrátor koněšínské farnosti Petr Holý. „Při naší návštěvě Izraele jsme si vzali vzor ke zhotovení lavic. Věříme, že budou nejen pěkné na pohled, ale i praktické,“ dodává Petr Holý.

„Poděkování patří všem, kteří se podíleli na přípravě i realizaci stavebních i dokončovacích prací,“ byla závěrečná slova starosty obce Josefa Zahradníčka ke všem občanům obce, zástupcům spolkových organizací, zastupitelům i hostům.

JANA ŠTEFÁNKOVÁ
Foto Josef Komárek

OBNOVENÁ KAPLIČKA V OKARCI

V neděli 19. září proběhlo slavnostní žehnání zrekonstruované kapličky Panny Marie v Okarci. Kdy byla kaplička postavena, není známo. Ve farní kronice je pouze zmínka o zvonici, která sloužila k vyhlašování nebezpečí a požárů. V šedesátých letech se zde konaly májové pobožnosti, po smrti řádové sestry a občanky Okarce paní Kratochvilové z této tradice sešlo. Kaplička byla v osmdesátých letech jen částečně opravena. Velice špatný stav alarmoval zastupitele k žádosti o dotaci na celkovou rekonstrukci. Nadace ČEZ podpořila opravu částkou 119 000 korun, obec doplatila 51 000 Kč. Dnes má kaplička vyměněné krovy a krytinu, nové dveře, dlažbu, vnitřní i venkovní omítku, je v ní také zavedena elektřina. Stala se důstojným místem k plnění své funkce zvoničky, ale také místa k modlitbě i zastavení pro všechny občany i návštěvníky obce.

Text a foto JANA ŠTEFÁNKOVÁ

„Ženské“ zastupitelstvo Okarce (ve stejném složení i po volbách) s farářem P. Janem Nekudou

VÁCLAV PECA ALIAS KAGU

Reprezentovat naši republiku ve 13 letech v Las Vegas se povede málokomu. O to zajímavější je skutečnost, že Vašek Peca alias Kagu začal se svým koníčkem - žonglováním teprve před čtyřmi lety. Vaškovo žonglování rozhodně nijak nespojujme s cirkusovým nebo varietním vystoupením. Kagu k žonglování přistupuje jako ke sportu, tak jak se dnes často ve světě žonglování prezentuje. A nakonec proč také ne, vždyť je fyzicky náročné a dá se soutěžit např. kdo výš, kdo déle a může se posuzovat náročnost jednotlivých triků.

Vašku, se žonglováním jsi začal v devíti letech poté, když jsi viděl žonglérské vystoupení. Co jsi začal trénovat jako první?

Na internetu jsem si našel stránky našich i zahraničních žonglérů a začal jsem s kaskádou se třemi míčky. To jsem se naučil asi za týden.

Co to je vlastně ta kaskáda?

To je jeden z triků. Triky, které používám, jsou uvedeny na mých internetových stránkách www.kagu.cz, kdo má zájem, může se triky pomocí videa z mých stránek v odkazu žonglování naučit.

A s čím vším dnes žongluješ?

Žongluji s kruhy, kužely, míčky a někdy také s hořícími pochodněmi, což není tak těžké, jako to vypadá, ale je to hodně efektivní.

Učil jsi také žonglovat své kamarády?

Jsou to asi tak dva roky, co po mně chtěli několik kamarádů, abych je to naučil.

Někteří vydrželi, někteří skončili.

Vašku, chodíš do tercie na gymnáziu a za chvíli se budeš rozhodovat o svém budoucím povolání, bude to žonglérství?

Tak to určitě ne. Chci, aby mi žonglování zůstalo jako koníček. Je to podobné jako s jinými sporty, není to obživa na celý život.

A máš ještě nějaké koníčky?

Mám jich spoustu. Sedm roků už hraji na klavír, chodím do „výtvarky“, hraji tenis a lyžuji.

Jejda, to máš tedy o zábavu postaráno, teď už chápu, že jsi získal ocenění za všestrannost v soutěži talentů Zlatý oříšek 2007. Ale stejně mi to nedá a musím čtenářům prozradit, že tvůj děda pan Miroslav Peca je dlouholetým pracovníkem na jaderné elektrárně. Jaký je tvůj vztah třeba k takové fyzice, matematice atd.?

Matematika a fyzika mě baví moc. Právě na gymnáziu jsme měli výborného učitele, s kterým byl ten předmět hodně zajímavý a celou třídu zajímal, ale pan učitel odchází, tak zatím nevím.

Ještě se vrátím k žonglování a tréninku. Jak dlouho denně asi trénuješ a kde trénuješ? A jaké vlastnosti by měl žonglér mít?

Nedá se přesně říct, jak dlouho trénuji, někdy víc, někdy méně podle času, ale v průměru asi tak dvě hodiny denně. Trénuji hlavně venku na zahradě a v parku. A vlastnosti? Určitě postřeh, přesnost, vytrvalost a prostorovou představivost.

Máš nějakého trenéra?

Trenéra nemám, ale hodně mi pomáhá tatínek, především s choreografií, výběrem hudby a má spoustu nápadů. Dnes hodně věcí odkoukám od zkušených žonglérů na setkáních ve světě.

V létě jsi byl na soutěži v Las Vegas, na které vystoupení nejraději vzpomínáš?

Pro mě bylo nejlepší v Athénách na Evropském žongléřském festivalu, bylo to moje první větší vystoupení mezi žongléřským publikem. V deseti letech jsem vystupoval před dvěma tisíci lidmi a povedlo se mi to. Všichni byli moc překvapeni, protože mě nikdo neznal. Také rád vzpomínám na vystoupení v televizi v Manéži Bolka Polívky.

A moje poslední otázka. Proč vystupuješ pod jménem Kagu?

Moje mladší sestra, když byla malá, neuměla říkat Vašku a vždycky na mě volala Kagu a už mi to zůstalo.

Děkuji za rozhovor

Alena Hostašová

Fotografie rodinný archiv

Na náměstí v Imbersagu v Itálii v roce 2009

TOULKY ZA STUDÁNKAMI

JINOŠOVSKÉ STUDÁNKY

Dnes navštívíme další čtyři „Jinošovské studánky.“ Budeme-li pokračovat po trase dále od Karlovy studánky, kde jsme naposledy skončili, dojdeme ke **Kalinově studánce**. Studánka se nachází blízko hájenky na okraji lesa, kde žily tři generace rodiny Kalinových, a je podle nich pojmenována. O studánku pečují dodnes. V roce 2004 se u studánky ko-

Panská studánka

nal „Jarní koncert“ vážné hudby, který připravil na počest svému rodnému kraji houslista olomoucké filharmonie a újezdský rodák pan Jan Duda. V roce 2008 byla studánka zrekonstruována a zastřešena a vyhlášena v soutěži Zelené srdce jako nejhezčí studánka Vysočiny. Hluboko v lese poblíž křižovatky lesních cest a památníčku hajného Kaliny narazíme na **Panskou studánku**, o kterou se starala rodina Němčanských, pan Jirků z chatové osady Bělizna a později i některý z členů jinošovské tělovýchovné organizace. V současné době se o studánku starají manželé Bernatovi z Pucova. Šestou studánkou na trase je studánka **U korbele**, dříve V Pastýřce. Studánka se nachází v blízkosti obce Krokočín, a proto se o ni starali přátelé z této vsi – pan Jedlička, paní Hejdová, paní Burianová. V roce 2008 studánku opravili a zastřešili bratři Kalinové a v současné době se o studánku stará pan Preisner a pan Čech z Jinošova. K jedné z nejpeknějších studánek na celé trase patří studánka **V olších**, o kterou se starali chataři Ing. Rybniček a Ing. Adam a Milan Svobodovi. V roce 1988 získala studánka novou stříšku a na dřevě napsanou prosbu putujícím, jejímž autorem je Milan Svoboda: „Je stále méně čisté vody na světě, proto tě snažně prosím, člověče - nenič mě, ale více udržuj - vždyť bez vody bys zahynul.“ Studánka je pramenem

Kalinova studánka

Pucovského potoka, který přitéká do Oslavy. V současné době se o studánku starají manželé Novákoví - chalupáři z Pucova.

ALENA HOSTAŠOVÁ

Foto Eva Blažková

(zpracováno z podkladů: Josef Pěnčík - Jinošovské studánky a z povídání s paní Františkou Blažkovou)

PRO VOLNOU CHVÍLI

První jaderná řetězová reakce ve skutečnosti neproběhla v reaktoru vytvořeném Enrikem Fermim v roce 1942, ale příroda předběhla člověka nejméně o dvě miliardy let. V africkém Gabunu, v ložisku uranové rudy Oklo probíhala samočinně řetězová reakce po dobu asi 500 000 let. V této lokalitě bylo v okruhu asi 200 metrů zjištěno 13 takových „reaktorů“. Existence přírodního reaktoru byla zjištěna při podrobném rozboru tohoto ložiska. Řetězová reakce se udála v neobvyklé geologické situaci. Ruda obsahovala asi 3 % ²³⁵U, což je obsah jako v dnešním obohaceném uranovém palivu používaném v lehkovodních reaktorech. Díky vhodnému geochemickému prostředí byl umožněn vznik řetězové reakce, při níž se spotřebovával ²³⁵U a vznikal jaderný odpad. Přes vysoké teploty více než 6000 °C a radiační poškození okolních hornin a minerálů se ložisko Oklo projevilo jako bezpečný přírodní sklad vyhořelého paliva po dobu dvou miliard let do dneška.

Tajenka z minulého čísla Zpravodaje zněla **...použité zářiče**. Ze správných odpovědí byly vylosovány: **Marta Berounová z Hrotovic a Marie Chadimová z Kralic nad Oslavou**. Oběma jsme poslali skládáčí deštník a hrneček. Výherkyním upřímně blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi kvízu v tomto čísle Zpravodaje.

U každé odpovědi na kvízovou otázku najdete i různá písmena. Když otázku správně vyluštíte a seřadíte si písmena hezky za sebe, získáte tajenku.

- Jaké národnosti jsou autoři slavné vánoční písně „Tichá noc“?
NA Němci **VA** Rakušané **NE** Švýcaři
- Autorkou literární předlohy k televiznímu seriálu „Přítelkyně z domu smutku“ je
FR Eva Kantůrková **SA** Eda Kriseová **DA** Zdena Salivarová
- V roce 1831 se vydal Charles Darwin na cestu kolem světa, při níž sestavil základy své evoluční teorie. Jak se jmenovala loď, na níž plul?
HA Lucky Stark **IC** Beagle **LEK** Golden Hint
- Ve kterém sportu vynikal Pákistánec Jahangir Khan (mnohonásobný mistr světa)?
O V kriketu **K** Ve squashu **RS** V badmintonu
- Které slovo se ukrylo v citátu, jehož autorem je slavný Leonardo da Vinci? I ta nejmenší ??? je mistrovským dilem.
KÉ Kapka **CA** Linka **ÉM** Kočička
- Jeden z hlavních a nejdodržovanějších svátků judaismu, jímž vrcholí deset dní pokání v 7. měsíci židovského kalendáře, se nazývá
GAB Jom Kippur **PO** Pejsech **RA** Chanuka
- Jak se jmenoval anglický vynálezce secího stroje?
CA Deep Purple **U** Jethro Tull **UŠ** Rolling Stone
- Který z uvedených států má na své vlajce nejvíce hvězd?
TI Venezuela **NU** Uzbekistán **SU** Honduras

Pokud se chcete zúčastnit slosování o ceny, zašlete do 15. ledna 2011 tajenku na korespondenčním lístku na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice. Soutěž je pro čtenáře od 17 let, prosíme, uveďte svůj věk.

NOVÉ HŘIŠTĚ PRO DĚTI V MORAVSKÉM KRUMLOVĚ

V sobotu 13. listopadu bylo pro nejmenší obyvatele Moravského Krumlova slavnostně otevřeno nové dětské hřiště. Koutek pro děti vznikl ve sportovním areálu „Střelnice“ díky příspěvku Nadace ČEZ a vhodně doplnil nabídku aktivního využití volného času moravskokrumlovských obyvatel. Dospělí sportovci mohou v areálu využívat i tenisové kurty a pískové nebo zatravněné fotbalové hřiště. „Jsme rádi, že se sportovních akcí mohou konečně účastnit celé rodiny. Dosud zde chybělo místo, kde by si maminky mohly hrát se svými dětmi, zatímco tatínkové trénují fotbal na vedlejším hřišti. Dětský koutek skvěle doplnil celkovou nabídku vyžití pro všechny naše občany,“ řekl Tomáš Třetina, předseda sdružení Football Club Moravský Krumlov. Členové fotbalového klubu svedli v rámci sobotního slavnostního programu mistrovské utkání krajského přeboru mužů FC Moravský Krumlov – IE Znojmo. Na hřišti bude živo také mimo sportovní zápasy. Ve všední dny jej mohou navštěvovat moravskokrumlovské mateřské školy, školní družiny a mladé rodiny. Podle současného ohlasu veřejnosti Třetina odhaduje, že bude návštěvnost hřiště dosahovat až 1500 lidí za týden. Oplocené hřiště o velikosti 80 m² čeká v budoucnu ještě rozšíření o další atrakce, na jaře se mohou děti těšit na pružinové houpačky. „Dlouhodobě pomáháme s výstavbou míst, kde mohou děti trávit aktivně svůj volný čas. Jen například v rámci projektu Oranžové hřiště jsme na Vysočině a jižní Moravě podpořili vznik celkem 31 sportovišť nebo dětských hřišť za 41 milio-

nů korun,“ uvedl Jan Husák z Nadace ČEZ. Na výstavbu moravskokrumlovského hřiště přispěla nadace částkou 245 000 Kč.

JANA ŠTEFÁNKOVÁ

Foto archiv

INZERCE

PRÁVIDLA OBJEDNÁVÁNÍ INZERCE

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy, mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo EDU. Cena inzerátu o velikosti 1/16 strany je 250 Kč vč. DPH, o velikosti 2/16 strany je 500 Kč vč. DPH.

Zájemce o inzerci zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ buď mailem na adresu: jas@jas-hrotovice.com nebo písemně na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice. Obratem bude na adresu firmy zaslána faktura-daňový doklad na úhradu ceny inzerátu. Inzerát bude zveřejněn po uhrazení faktury.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

MED

Celoroční prodej přímo od včelaře
lesní, květový, akátový,
pastovaný lipový, pohankový
medovina – výběr ze 13 druhů.
Kosmetika z včelích produktů

Včelařská farma KURTIN

Ing. Kamil KURTIN

Račice 41, p. Hrotovice

Tel. 737 363 489, 605 339 043

www.vcelarstvikurtin.cz

NEPŘETRŽITÝ PRODEJ

po telefonické domluvě

Vás obsloužíme

KDYKOLIV

i ve večerních hodinách.

Kralice nad Oslavou (za prodejnou SIKO)

tel.: 568 643 203

www.valadrevostavby.cz

mobil: 602 621 224, 777 940 662

e-mail: obchod@valadrevostavby.cz

PRODEJ MATERIÁLŮ PRO DŘEVOSTAVBY

CO NABÍZÍME?

- OSB DESKY
- PALUBKY Obkladové, podlahové
- Sušené a hoblované KONSTRUKČNÍ HRANOLY na pergoly a další stavby
- Dřevomateriál - latě, trámy, prkna
- Přírodní izolace
- Impregnace dřeva
- SPOJOVACÍ MATERIÁL - stavební vruty
- STAVEBNÍ KOVÁNÍ - patky, úhelníky...

OTEVÍRACÍ DOBA

PO-ST	7.00-16.00
ČT	ZAVŘENO
PÁ	7.00-16.00
SO	7.00-11.00

Dodávky dalších materiálů v rozměrech a kvalitě podle objednávky

!!! BEZKONKURENČNÍ CENY, MNOŽSTEVNÍ SLEVY !!!

Veselé Vánoce a šťastný nový rok 2011
Vám přeje
optik FRIČ

- široký výběr OBROUČEK a SLUNEČNÍCH BRÝLÍ
- KONTAKTNÍ ČOČKY
- ZHOOTOVNĚNÍ BRÝLÍ na počkání (EXPRESS)
- MĚŘENÍ ZRAKU ZDARMA
- SERVIS K BRÝLÍM ZDARMA
- ZÁKAZNICKÉ SLEVY

www.opticky.svet.cz - tel.: 515 244 837
Znojmo (Šlepičí trh) - Mor. Budějovice - Hrotovice

ADAMERA s. r. o. Lesnictví a péče o stromy

- riziková těžba
- likvidace pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním, prodej štěpků
- bezpečnostní, zdravotní a redukční řezy na stromech
- bezpečnostní vazby v korunách stromů
- výsadba stromů na trvalé stanoviště
- ochrana stromů, porostů a ploch pro vegetaci při stavební činnosti
- stříhání živých plotů
- sečení přerostlých porostů - mulčování
- sečení travnatých ploch
- práce s křovinořezem
- likvidace náletových dřevin a buřené postřiky

ADÁMEK Radomír, 671 38 Višňové 187, tel.: 606 532 184
www.adamera.cz, e-mail: adamera.sro@seznam.cz

SOUTĚŽENÍ PRO ŠKOLÁKY

Milí školáci,

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. Věříme, že si o vánočních prázdninách najdete chvíli k luštění a pošlete nám své odpovědi. Ze správných odpovědí vylosujeme deset účastníků soutěže a pošleme jim ceny, které věnuje Jaderná elektrárna Dukovany. Do losování o ceny budou zařazeny ty odpovědi, v nichž budou správně vyřešeny alespoň tři úkoly. Odpovědi na korespondenčním lístku nebo pohlednici zasílejte do 15. ledna 2011 na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.

Nezapomeňte připsat školu a třídu, do které chodíte. Šťastnými výherci z minulého čísla, kterým jsme poslali lampičku k počítači, která se napájí z USB, jsou: **Michal Čáp z Višnového, Pavla Brudíková z Rouchovan, Martin Menoušek z Horních Dunajovic, Jarek Borůvka ze Zbraslavi u Brna, Kateřina Veselá a Julie Částková z Jevišovic, Hana Zálešáková z Miroslavi, Dominik Kutílek z Budkovic, Ondra Ivančík z Ketkovic a Šárka Poláková z Vysokých Popovic.**

Všem blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi soutěží z tohoto čísla.

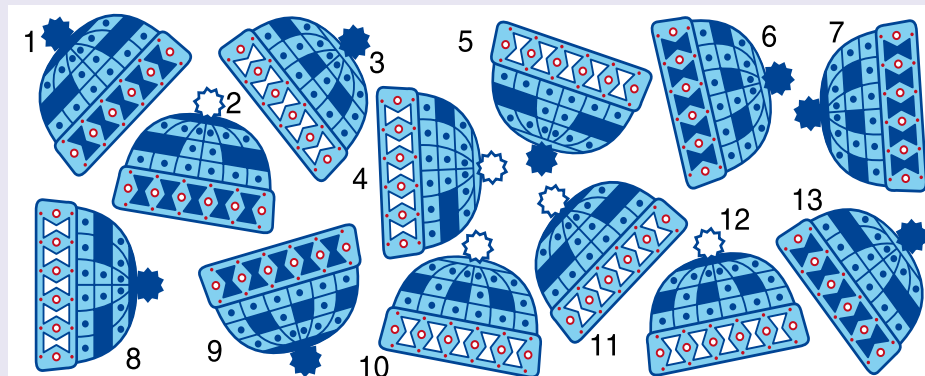
VÁNOČNÍ

Do každého prázdného okénka vepište vždy jedno písmeno, abyste dostali různá podstatná jména. Odměnou za dobré řešení objevíte ve středním sloupci další slovo.

P	Á		E	K
P	O		E	L
P	A		Ě	Ť
P	O		O	C
P	A		T	A
P	O		C	E
P	E		Á	Č
P	R		N	O

ČEPICE

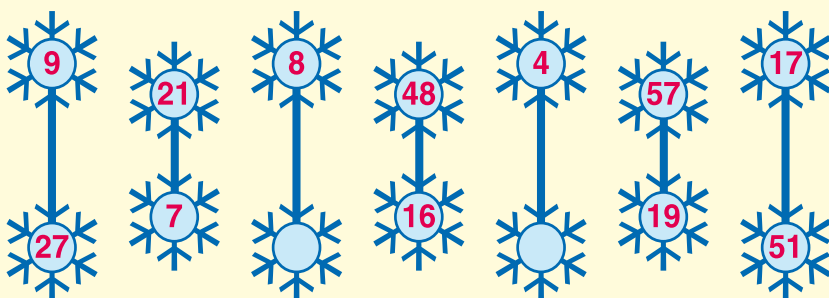
I v této nepřehledné kupě zboží ze skladu jednoho obchodního domu se mohou nacházet dvě zimní čepice se stejným vzorem. A protože jste zkušený luštitel, určitě hned poznáte, které to jsou.

PŘIPRAVILO VYDAVATELSTVÍ KIRA BRNO

DATUM

Na obrázku chybějí dvě čísla. Vyluštěte je a napište, který den v kalendáři označují.

VNUČKY

Blížily se Vánoce a babička chtěla být opět štedrá. Vloni dala každé ze svých čtyř vnuček jiný dárek a aby si ušetřila starosti při výběru letošní nabídky, koupila tytéž dárky. Avšak každé z nich dala něco jiného než v loňském roce. A jak to dopadlo?

- Liduška letos obdržela počítačovou hru
- Veronika měla 14 roků
- magnetofon v loňském roce dostala Ivana
- třináctiletá vnučka obdržela vloni rádio
- vnučka letos obdarovaná rádiem dostala vloni počítačovou hru
- šestnáctiletá letos obdržela magnetofon
- Monika vloni dostala kalkulačku

Jaký dárek letos dostala patnáctiletá vnučka?

HLEDEJTE

Najděte ve spleti písmen deset výrazů, které mají vztah k Vánocům. Můžete je hledat vodorovně, svisle i šikmo. Pomůžeme prvními písmeny: B, H, J, J, K, P, P, Ř, S, Z.

Í	H	V	Ě	Z	D	A
L	U	O	E	Ď	S	K
E	S	Ř	Š	M	S	V
M	Í	A	M	V	Ř	A
J	E	Ž	Í	Š	E	K
E	K	Č	N	L	T	S
B	K	Ň	Č	K	Ě	R
A	E	E	O	D	Z	P
N	R	T	N	P	Š	Ě
A	D	E	L	O	K	Ú
O	A	I	Ů	É	V	Č
T	V	D	P	Č	M	Z